

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 384/2011-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť RSDr. J. H., S., zastúpeného advokátkou doc. JUDr. V. K., S., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 M Cdo 8/2010 z 27. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RSDr. J. H. **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2011 doručená sťažnosť RSDr. J. H. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „odporca“), v ktorej namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

v spojení s čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 M Cdo 8/2010 z 27. apríla 2011.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalovaného v súdnom spore o vrátenie daru vedenom Okresným súdom Malacky (ďalej len „okresný súd“) pôvodne pod sp. zn. 5 C 572/98, v ktorom sa žalobkyňa (bývalá manželka navrhovateľa) žalobou z 2. novembra 1998 domáhala, aby ho súd zaviazal „vydať nehnuteľnosť“ (rodinný dom v k. ú. S.), ku ktorej spoluvlastnícky podiel v 1/2 darovala sťažovateľovi darovacou zmluvou z 27. decembra 1987. Dôvodom domáhania sa vrátenia daru bolo, že sťažovateľ sa sústavne dopúšťa „hrubého porušovania dobrých mravov...“ voči nej a jej najbližším rodinným príslušníkom. Žalobkyňa podaním z 23. januára 2001 navrhla, aby pripustil zmenu návrhu a rozsudkom určil, že je výlučnou vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, a sťažovateľa zaviazal vypratať nehnuteľnosť. Okresný súd prvým rozsudkom (z 13. mája 2002) v zásade vyhovel žalobe. Na odvolanie sťažovateľa z 2. septembra 2002 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 30. januára 2004 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní viazaný právnym názorom odvolacieho súdu okresný súd vo veci opätovne konal a rozhodol rozsudkom č. k. 5 C 206/08-241 z 29. apríla 2008, ktorým určil, že žalobkyňa je spoluvlastníčkou v „podiele 1/2 v nehnuteľnosti“. Sťažovateľovi uložil povinnosť vypratať nehnuteľnosť a zaplatiť sťažovateľke trovy konania. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 14 Co 501/2008-294 z 10. februára 2009, ktorým potvrdil prvostupňový súd rozsudok z 29. apríla 2008. Rozsudok odvolacieho súdu na podnet sťažovateľa napadol Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadnym dovolaním č. k. VI/2 Pz 639/09-5 z 31. marca 2010. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 M Cdo 8/2010 z 27. apríla 2011 mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

3. Sťažovateľ uviedol, že okrem dôkazov uvedených v odôvodneniach napadnutých súdnych rozhodnutí „sa v spise nachádza množstvo listinných dôkazov navrhovaných odporcom, ktoré prvostupňový súd nevykonal a ktoré sú tak závažného charakteru, že mohli mať zásadný vplyv pre správne posúdenie skutkového stavu a rozhodnutia vo veci...“

Nevykonanie týchto dôkazov... ani neodôvodnil... neuviedol, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Uvedený nedostatok neodstránil ani Krajský súd... v odvolacom konaní.“

4. Podľa názoru sťažovateľa *„V postupoch oboch všeobecných súdov sa pri zisťovaní skutkového stavu jednoznačne prejavila neprípustná svojvôľa, majúca za následok subjektívne a jednostranné závery a rozhodnutie vo veci... Hoci sťažovateľovi bolo umožnené predniesť v konaní na prvostupňovom súde svoje vyjadrenie i predložiť na ich podporu dôkazy, tak prvostupňový, ako i odvolací súd selektívne a neopodstatnene uplatnil len dôkazy svedčiace v prospech jednej sporovej strany... vyjadrenie navrhovateľky k podanému odvolaniu sťažovateľovi... doručené nebolo, čím bolo... znemožnené vyjadriť sa k argumentom spornej strany...“*

5. *Sťažovateľ ďalej uviedol, že „na predmetné závažné pochybenia a nedostatky súdneho procesu bol upozornený Najvyšší súd... mimoriadnym dovolaním Generálneho prokurátora...“*. Sťažovateľ najvyššiemu súdu vytýkal, že *„rozporne vyhodnotil mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako námietku hodnotenia dôkazov...“* a *„neprípustnú svojvôľu... pri zisťovaní skutkového stavu... nekonvalidoval... v konaní o mimoriadnom dovolaní“*. Sťažovateľ namietal tiež, že sa najvyšší súd (rovnako ako vo veci konajúce súdy nižšieho stupňa) nevysporiadal s *„otázkou vzájomného porušenia dobrých mravov... a ani... s odlišným právnym záverom vysloveným“* v inom rozhodnutí najvyššieho súdu a ani nezaujal stanovisko *„na dva rôzne (a diametrálne odlišné) spôsoby začatia plynutia premlčanej doby“*, ktoré vo veci konajúce súdy vykonali.

6. Sťažovateľ ďalej namietal, že tým, že sa najvyšší súd *„s právnym posúdením veci súdmi nižších stupňov v celom rozsahu stotožnil a považuje ich za správne... svojím rozhodnutím v podstate takúto svojvôľu podporil, čím finálne došlo k porušeniu... práv sťažovateľa zo strany Najvyššieho súdu...“* (nesprávne právne posúdenie veci namietal sťažovateľ aj vo vzťahu k prvostupňovému a aj odvolaciemu rozhodnutiu v časti II. C sťažnosti, pozn.).

7. K namietanému porušeniu v petite sťažnosti (bod 8) uvedených práv (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) podľa tvrdenia sťažovateľa malo dôjsť (bolo spôsobené) postupom vo veci konajúcich všeobecných súdov rozporným s ústavnoprávnymi princípmi konania („rovnosť účastníkov konania, rovnosť zbraní, právo na spravodlivé prejednávanie vecí, právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia, princíp právnej istoty“), ktorými sťažovateľ argumentoval v II. časti odôvodnenia svojej sťažnosti.

8. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom: „Základné právo RSDr. J. H., na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 M Cdo 8/2010 zo dňa 27. apríla 2011 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 M Cdo 8/2010 zo dňa 27. apríla 2011 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

RSDr. J. H. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 35.000,- eur..., ktoré mu je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do... RSDr. J. H. priznáva náhradu trov konania v sume 1.200,82 €..., ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť...“.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1

vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

12. Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že pokiaľ sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti (bod II) namietal aj porušenie práv podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných ľudských práv a slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom v jeho veci konajúcich všeobecných súdov a pokiaľ namietal porušenie v odôvodnení sťažnosti uvedených práv (včítane a aj nad rozsah petitu sťažnosti) postupom prvostupňového súdu a aj odvolacieho súdu, ústavný súd s prihliadnutím na rozsah svojej ústavnej preskúmvacej právomoci vyplývajúcej aj z už citovaného ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde považoval tieto námietky sťažovateľa (kvalifikovane právne zastúpeného advokátkou) za súčasť jeho všeobecnej argumentácie, ktorú samostatne neposudzoval a ani právne nevyhodnocoval.

13. Predmetom sťažnosti sťažovateľa je (teda) namietané porušenie označených práv zaručených ústavou a dohovorom postupom najvyššieho súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 5 M Cdo 8/2010 z 27. apríla 2011 (bod 8).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde... Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

15. Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) najmä v tom, že vo veci konajúce všeobecné súdy, „*finálne*“ však najvyšší súd, nedostatočne zisťovali skutkový stav a „*svojvoľne*“ ho vyhodnotili, v dôsledku čoho takto zistený skutkový stav aj nesprávne právne posúdili (pozri body 3, 6 a tiež 7) a vyvodili nesprávne právne závery.

16. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade,

že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

17. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) označeným rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora podanom na podnet sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 5 M Cdo 8/2010 z 27. apríla 2011 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy (resp. dohovoru). Ústavný súd poznamenáva, že namietané rozhodnutie najvyššieho súdu mohol preskúmavať len v rozsahu dôvodov uvedených generálnym prokurátorom v ním podanom mimoriadnom dovolaní (princíp subsidiarity).

18. Po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zistených skutkových záverov. Keďže podľa názoru najvyššieho súdu *„právnomu posúdeniu veci ako okresným, tak aj krajským súdom, však nie je možné nič vytknúť. Dovolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym posúdením veci súdmi nižších stupňov, ktoré považuje za správne“, a súčasne najvyšší súd „v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia ako prvostupňového, tak aj odvolacieho súdu“, ústavný súd považuje za relevantné oboznámiť významove nosné časti odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu týkajúce sa rozhodovania týchto súdov v predmetnej právnej veci. Najvyšší súd najskôr v odôvodnení uviedol rozhodujúce skutočnosti postupu z výsledkov konania prvostupňového a odvolacieho súdu: „Okresný súd... rozsudkom z 29. apríla 2008 č. k. 5 C 206/2008-241 (v poradí druhým) určil, že navrhovateľka je spoluvlastníčkou nehnuteľnosti... v kat. úz. S... zastavaná plocha, ... v podiele 1/2 k nehnuteľnosti. Odporcovi uložil povinnosť vypratať nehnuteľnosť v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súčasne odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľke náhradu trov*

konania... V konaní mal za preukázané, že navrhovateľka darovacou zmluvou zo dňa 27. decembra 1987 darovala odporcovi spoluvlastnícky podiel v 1/2 k spornej nehnuteľnosti, ktorej bola navrhovateľka ku dňu darovania výlučnou vlastníčkou. Odporca sa následne voči nej dopúšťal hrubého porušovania dobrých mravov a to hrubých verbálnych útokov, ohováraním jej osoby na verejnosti, fyzickými útokmi voči nej i dcére, preto sa domáhala od odporcu vrátenia daru, na ktorú výzvu odporca nereagoval. Súd prvého stupňa v konaní vypočul svedkov a to... Svedkovia... (rodičia navrhovateľky), zhodne uviedli, že v priebehu trvania manželstva odporca vyžadoval od navrhovateľky, aby mu táto darovala polovicu rodinného domu, s čím oni nesúhlasili. Odporca im znemožňoval kontakt s ich vnukom P. a obidvaja potvrdili konflikt, ktorý sa odohral na Vianoce roku 1997, keď matka navrhovateľky išla za ňou, pričom odporca ju mal vyhodiť z ich domu. Dcéra navrhovateľky A. H. uviedla, že odporca sa prestal o ňu zaujímať približne v roku 1997, kedy sa snažila nadviazať kontakt so svojim skutočným biologickým otcom. Začal ju hrubo urážať a niekoľkokrát sa ju snažil vyhodiť z domu, pričom navrhovateľka túto situáciu vyriešila tak, že jej darovala 1/4 domu. Svedok Doc. Ing. M. K., CSc. potvrdil, že odporca si po sobáší s navrhovateľkou osvojil jej 8 ročnú dcéru A., avšak s podmienkou, že prepíše na neho polovicu jej rodinného domu. Dcéru si adoptoval formou zrušiteľnej adopcie. Odporca mu sám povedal, že chce získať polovicu vlastníctva domu pre svoje zabezpečenie v starobe alebo pre prípad, že by sa jeho manželstvo nevydarilo. Syn účastníkov P. H. uviedol, že odporca bol v rôznych situáciách neprávom navrhovateľkou osočovaný a taktiež k obvineniu, že jeho otec vyhodil z domu starú matku uviedol, že toto sa nestalo, pričom on bol očitým svedkom toho, že k žiadnemu konfliktu medzi starou matkou a niekým z rodiny nedošlo. Taktiež uviedol, že nie sú pravdivé tvrdenia, že odporca navrhovateľku fyzicky napádal a urážal. On bol naopak svedkom takých situácií, že navrhovateľka odporcu napádala a provokovala, a to fyzicky aj slovné. Výpoveď tohto svedka však súd vyhodnotil vzhľadom na správu z psychologického vyšetrenia tohto svedka ako neobjektívnu, vzhľadom na silne negatívny vzťah svedka k navrhovateľke, čo bolo preukázané i v konaní Okresného súdu Malacky sp. zn. 8 Nc 174/1998, v ktorom znalec z odboru psychológie PhDr. I. O. uviedol, že P. H. sa vo vzťahu k matke identifikoval s otcom, vžil sa do jeho role a stráca hranice medzi tým, čo je jeho a čo otcove. Pokiaľ sa týkalo vznesenej námietky premlčania zo strany odporcu, túto súd prvého stupňa nepovažoval za dôvodnú, navrhovateľka si

jednostranným právnym úkonom, listom adresovaným odporcovi uplatnila právo zániku darovacieho vzťahu dňa 16. septembra 1998, pričom z vykonaného dokazovania bolo preukázané správanie odporcu, ktoré bolo považované za hrubo porušujúce dobré mravy, sa prejavovalo v rokoch 1995 až 1998, teda v období troch rokov, predtým, ako si navrhovateľka právo na vrátenie daru uplatnila. Keďže došiel k záveru, že navrhovateľka preukázala splnenie podmienok v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka, mal za to, že návrh navrhovateľky bol dôvodný.

Krajský súd..., rozsudkom z 10. februára 2009 sp. zn. 14 Co 501/2008 potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Uznesením zo dňa 18. júna 2009 sp. zn. 14 Co 501/2009 podľa § 164 O. s. p. opravil chybu v záhlaví svojho rozsudku, spočívajúcu v chybnom označení rozsudku súdu prvého stupňa. Mal za to, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav a vec i správne právne posúdil. Stotožnil sa s hodnotením výpovedí svedkov, najmä s vyhodnotením výpovede svedka P. H., syna účastníkov, tak ako túto výpoveď, vzhľadom k zjavnej, preukázanej zaujatosti tohto svedka voči navrhovateľke, vyhodnotil súd prvého stupňa. Poukázal i na správny záver súdu prvého stupňa k vznesenej námietke premlčania, ktorú podal odporca nedôvodné, uviedol, že odporca sa ďalších skutkov voči navrhovateľke a jej dcére dopúšťal i po uplatnení práva na vrátenie daru, konkrétne i v rokoch 1999 a 2001, pričom trojročná premlčacia lehota na uplatnenie práva na vrátenie daru začína plynúť samostatne od každého skutku alebo takého správania obdarovaného, ktoré je hrubým porušením dobrých mravov.“ Najvyšší súd následne oboznámil dovoláciu argumentáciu generálneho prokurátora o vyjadrenia účastníkov konania k mimoriadnému dovolaniu: „Proti týmto rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na základe podnetu odporcu s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/, c/ O. s. p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že prvostupňový súd nevyhodnotil všetky preukázané dôkazy, ale zameral sa len na tie, ktoré boli v prospech navrhovateľky a odvolací súd sa napriek tomu odvolacími dôvodmi nezaoberal. Vystačil si len s konštatovaním o neobjektívnosti výpovede P. H. a v ostatnom sa stotožnil s odôvodnením prvostupňového súdu. Úlohou odvolacieho súdu však v danom prípade bolo posúdiť, či súd prvého stupňa konal alebo nekonal v súlade s ust. §

132 O. s. p. a či súd prvého stupňa vykonal správny výklad ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka. Skutočnosťou, že prvostupňový súd poukázal na dve odlišné ustanovenia pri počítaní premlčacej lehoty a to ustanovenie § 101 a § 102 Občianskeho zákonníka, sa odvolací súd nezaoberal. Uviedol, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Mal za to, že súdy síce aplikovali správny právny predpis ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka, nesprávne ho ale interpretovali a zo správnych skutkových záverov vyvodili nesprávne právne závery. Súdy v konaní zhromaždili dostatok dôkazných prostriedkov na zistenie skutkového stavu a na preukazovanie správania sa obidvoch účastníkov konania, resp. ostatných rodinných príslušníkov. Právne závery súdov zo zisteného skutkového stavu vychádzali z jednostranného, účelovo zameraného posúdenia veci v prospech navrhovateľky, čoho dôsledkom bolo nesprávne právne posúdenie veci. Tieto skutočnosti odôvodňujú podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243f ods. 1 písm. c O. s. p., keďže rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Ďalej uviedol, že konanie je zaťažené i vadou v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b O. s. p. ktorou je nesprávnosť zisteného skutkového stavu nie z pohľadu vykonaného dokazovania, ale z pohľadu postupu súdu v dôkaznom procese. O vadu pri zisťovaní skutkového stavu veci ide hlavne vtedy, ak súd v dôkaznom konaní nepostupoval v súlade s ustanovením § 120 O. s. p. a nevykonal dôkaz, ktorý mal slúžiť k objasneniu právne významnej skutočnosti. Okolnosť, že súd nezameral svoje dokazovanie aj na overenie správnosti výpovede svedka P. H., nezohľadnil výpoveď odporcu a ním predložené listinné dôkazy znamená, že konanie súdu je postihnuté vadou spočívajúcou v porušení ustanovení o dokazovaní, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a tieto skutočnosti odôvodňujú podanie mimoriadneho dovolania aj podľa ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b) O. s. p.

K mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadrila navrhovateľka, ktorá namietala, že je podané nedôvodne. Uviedla, že mimoriadne dovolanie musí byť odôvodnené skutočnosťami v zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. a žiadne v tomto ustanovení vady konania, či nedostatky v právnom posúdení v priebehu konania, nenastali.

Odporca sa s podaným mimoriadnym dovolaním stotožnil. “

Najvyšší súd svoje skutkové zistenia, právne hodnotenie a závery prezentoval takto: «Najvyšší súd... súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O. s. p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

Generálnemu prokurátorovi... umožňuje procesný predpis v ustanovení § 243f ods. 1 napadnúť mimoriadnym dovolaním právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O. s. p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Z ustanovenia § 243h O. s. p. vyplýva, že v mimoriadnom dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach podania (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda. Dovolacie dôvody, ktorými bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odôvodnené, neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako boli označené, ale najmä podľa ich obsahu (§ 41 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243c a § 243i ods. 2 O. s. p.).

Vady v zmysle § 237 O. s. p., ktoré dovolací súd posudzuje podľa § 242 ods. 1 druhej vety O. s. p. z úradnej povinnosti, neboli v mimoriadnom dovolaní výslovne namietané a z obsahu spisu ani nevyplývajú. S výnimkou týchto väd je dovolací súd viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho mimoriadny dovolateľ obsahovo vymedzil.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Právnomu posúdeniu veci ako okresným, tak aj krajským súdom, však nie je možné nič vytknúť. Dovolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym posúdením veci súdmi nižších stupňov, ktoré považuje za správne.

V podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia ako prvostupňového, tak aj odvolacieho súdu.

Najvyšší súd... považuje za potrebné poukázať na tú skutočnosť, že mimoriadny dovolateľ vyvodzuje nesprávne právne posúdenie veci súdmi výlučne z hodnotenia dôkazov

vykonaných súdmi nižšieho stupňa, ktoré podľa jeho názoru nesprávne vyhodnotili vykonané dokazovanie a nesprávne ustálili, že navrhovateľka v konaní preukázala dôvodnosť svojho návrhu na vrátenie daru, keď obdarovaný (odporca) sa k nej a jej dcére mal správať tak, že hrubo porušoval dobré mravy. Medzi zákonnými dôvodmi, ktoré by odôvodňovali mimoriadneho dovolateľa napadnúť právoplatné rozhodnutia súdov mimoriadnym dovolaním sa však dôvod, vzťahujúci sa k námietkam o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov v súvislosti s právnym posúdením veci, nenachádza.

Z ustanovenia § 132 O. s. p. totiž vyplýva, že dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten - ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O. s. p.). Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd... poukazuje na to, že dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. smeruje na pochybenia pri aplikácii práva na zistený skutkový stav a nie na pochybenia pri zisťovaní skutkového stavu veci. Z obsahu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora... je zrejmé, že mimoriadny dovolateľ pod nesprávnym právnym posúdením veci v skutočnosti nenamieta ani jeho úplnosť a správnosť vykonaného dokazovania, ale jeho vyhodnotenie súdmi. Keďže za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 O. s. p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi (napr. R 42/1993), nemohol sa dovolací súd námietkami mimoriadneho dovolateľa týkajúcimi sa neúplnosti a nesprávnosti vyhodnotenia dokazovania súdmi zaoberať.

Najvyšší súd... považuje za potrebné poukázať aj na to, že mimoriadne dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 243f ods. 1 písm. a/, b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa mimoriadnym dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, tak ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové

závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O. s. p.). Preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

Preto za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi. Dovolací súd považuje v tejto súvislosti za potrebné opakovane zdôrazniť, že námietky mimoriadneho dovolateľa, uvádzané v odôvodnení mimoriadneho dovolania o tom, že rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci, boli mimoriadnym dovolateľom prezentované výlučne v súvislosti, s podľa jeho názoru zlým vyhodnotením dokazovania, a preto neobstoja.

Pokiaľ mimoriadny dovolateľ namietal, že konanie je postihnuté vadou podľa § 243f písm. b/ O. s. p., je potrebné v tejto súvislosti uviesť, v čom spočíva dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b O. s. p., t.j. že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takouto inou vadou konania je v zmysle konštantnej judikatúry súdov vada konania, ktorá je (rovnako ako vady konania uvedené v § 237 O. s. p.) spôsobená porušením procesných noriem upravujúcich občianske súdne konanie. Medzi takéto vady patrí napr. skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu z dôvodov, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní nepostupoval podľa § 213 O. s. p., že vo veci rozhodoval vecne nepríslušný súd prvého stupňa a odvolací súd v tomto smere jeho rozhodnutie nenapravil, že odvolací súd rozhodol o veci meritórne, hoci mal správne odvolanie odmietnuť a podobne. Takouto inou vadou konania nie je však hodnotenie dôkazov súdmi, pokiaľ bolo vykonané v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami, ako tomu bolo v preskúmavanej veci. Sám mimoriadny dovolateľ vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku (str. 6 ods. 3), uviedol, že „súdy v konaní zhromaždili dostatok

dôkazných prostriedkov na zistenie skutkového stavu a na preukazovanie správania obidvoch účastníkov konania, resp. ostatných rodinných príslušníkov“.

Najvyšší súd... preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora... z vyššie uvedených dôvodov nepovažoval za dôvodné, a podľa § 243b ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. ho zamietol.

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania a ktorý úspech nemal (§ 148a ods. 2 O. s. p.). Najvyšší súd... jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich neuplatnila (§ 151 ods. 1 s použitím § 243i ods. 2 O. s. p.).»

19. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

20. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami uvedenými v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora podanom na podnet sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že generálny prokurátor, teda aj sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď

na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu v konaní pred všeobecnými súdmi vykonanom dokazovaní.

21. Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 M Cdo 8/2010 z 27. apríla 2011 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu najvyšší súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

22. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti (príčinnej súvislosti) medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. Sťažovateľ ďalej namietal, že „*vyjadrenie navrhovateľky k podanému odvolaniu sťažovateľom (odporcom) ani jeho právnej zástupkyňi doručené nebolo, čím bolo*

sťažovateľovi znemožnené vyjadriť sa k argumentom spornej strany“ (pozri bod 4). Keďže uvedená skutočnosť zakladá uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) a sťažovateľ mal možnosť dovolávať sa nápravy podaním dovolania, ústavný súd jeho sťažnosť vo vzťahu k tejto námietke podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (v spojení s § 53 ods. 1 tohto zákona) odmietol z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

24. Pokiaľ sťažovateľ namietal skutočnosť, že v inom konaní najvyššieho súdu (rozhodnutie sp. zn. 2 Cdo 5/97) vydanom v obdobnej veci bola odlišne posudzovaná otázka hrubého porušovania dobrých mravov (pozri bod 5), ústavný súd poznamenáva, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (mutatis mutandis I. ÚS 17/01). Preto, ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe vidieť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zaujatie stanovísk k výkladu zákonov a iných, ako ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu.

25. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už jeho ďalšími návrhmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2011